

Intervju: Miroslav Lajčák, visoki predstavnik/posebni predstavnik EU u BiH: “Predodžba o EU u BiH je nepromijenjena, kaže međunarodni izaslanik”

Visoki predstavnik međunarodne zajednice u Bosni i Hercegovini kazao je da je ideja o ulasku u Europsku uniju i dalje veoma popularna među svim građanima BiH, uprkos nedavnom proglašenju nezavisnosti Kosova i protuzapadnih prosvjeda koji su uslijedili nakon toga u Republici Srpskoj – entitetu bosanskih Srba.

U intervjuu za EU Observer, u utorak 4. ožujka, Miroslav Lajčák, koji je, također, i posebni predstavnik EU u Bosni i Hercegovini, izjavio je sljedeće: “Europska perspektiva je ideja koja uživa izuzetno visok stupanj potpore stanovništva [u BiH] i prevazilazi etničke podjele i entitetske granice.”

Po riječima gospodina Lajčáka, protesti bosanskih Srba koji su uslijedili nakon proglašenja nezavisnosti Kosova bili su “izolirani incidenti” i ne predstavljaju niti dugotrajni trend, niti neku promjenu u stavu prema bloku.

“Osjećaji građana Republike Srpske su nešto što, naravno,

nećemo ignorirati i što možemo razumjeti. U isto vrijeme, ne vidim da među građanima BiH, uključivši i građane RS, ima bilo kakvih negativnih posljedica što se tiče predodžbe o EU ili europske perspektive," primijetio je Lajčák.

Međunarodni izaslanik istaknuo je da je potrebno kultivirati ta proeuropska osjećanja Bosanaca i Hercegovaca, te je pozdravio nedavne izjave Europske komisije o tomu da treba poticati međuljudske kontakte između građana EU i građana zapadnoga Balkana.

Danas, 5. ožujka, Brussels će predstaviti niz prijedloga, a između ostalog ponuditi veći broj stipendija za studente u regiji i istaknuti važnost uspostavljanja potpunoga bezviznog režima.

"Definitivno bih se zalagao za takav pristup," kazao je gospodin Lajčák, te dodao da je njegov tim 14. veljače također pokrenuo kampanju informiranja javnosti o europskoj perspektivi BiH "u cilju postizanja rezultata i kako bi građanima pojasnili što europska perspektiva, zapravo, za njih znači."

Pozivima na otcjepljenje "će ubrzo doći kraj"

Ipak, nakon što je prošloga mjeseca Kosovo proglasilo svoju nezavisnost, pozivi na otcjepljenje stizali su iz nekih segmenata Republike Srpske, dok je parlament RS upozorio da će razmatrati održavanje referenduma o otcjepljenju RS od BiH ako veliki broj zemalja članica UN-a prizna nezavisnost Kosova.

No, prema riječima ovog glavnog diplomata, "osim eventualnih postupaka nekih neodgovornih pojedinaca, ne očekujem bilo kakve značajne posljedice [proglašenja nezavisnosti Kosova] nasituaciju u BiH."

Pozivi na otcjepljenje "moraju prestati i ubrzo će biti

zaustavljeni," istaknuo je gospodin Lajčák i dodao: "Trebam i mogu mnogo toga učiniti da te pozive zaustavim".

Dužnost međunarodnog predstavnika – ili visokog predstavnika – u Bosni i Hercegovini ustanovljena je mirovnim sporazumom, takozvanim Daytonskim sporazumom, kojim je okončan rat u BiH koji je trajao od 1992. do 1995. godine.

Od 1997. godine, visoki predstavnik, također, ima pravo nametati zakone i smjenjivati zvaničnike za koje je ocijenjeno da opstruiraju proces provedbe mira.

No, i pored toga što je istaknuo da ostavlja "sve mogućnosti otvorenim", gospodin Lajčák, koji se nalazi na toj dužnosti od srpnja 2007. godine, kazao je da korištenje tih, takozvanih bonskih ovlasti, za njega ostaje opcija kojoj će pribjeći samo u "krajnjoj nuždi".

Prisustvo međunarodne zajednice u BiH neće trajati "zauvijek"

Neki analitičari i komentatori kritizirali su samo postojanje bonskih ovlasti, tvrdeći da te ovlasti pridonose transformaciji zemlje u međunarodni protektorat koji neće moći opstati samostalno.

No, gospodin Lajčák je opovrgnuo tvrdnje da bi njegov ured mogao ostati u BiH "zauvijek".

"Dolazi vrijeme da BiH preuzme odgovornost za svoju budućnost" kazao je Lajčák.

Sljedeći sastanak zemalja koje nadgledaju BiH još od kraja rata 1995. godine održat će se u lipnju kako bi ocijenili napredak koji je Sarajevo ostvarilo ka samoupravi, i da "ponovno potvrde ili, eventualno, preprave" pristup međunarodne zajednice prema BiH.

“No, općenito govoreći, mogu već sada kazati da se radi o mjesecima, a ne godinama” što se tiče zatvaranja Ureda visokog predstavnika (OHR).

Zatvaranje Ureda visokog predstavnika bilo je planirano za lipanj prošle godine, no, mandat OHR-a je nakon toga ipak produljen iz razloga što je ocijenjeno da BiH još nije spremna za samoupravu.